

Vergaderjaar 2019–2020

35 300 IV

Vaststelling van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar 2020

E

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2019

In het Bestuursakkoord Bonaire 2018–2022 is afgesproken dat er elke vier maanden een voortgangsoverleg plaatsvindt waarin de betrokken partijen de uitvoering van het akkoord en de samenwerking bespreken. In deze brief wordt u geïnformeerd over het verloop van het tweede voortgangsoverleg.

Het Bestuursakkoord bevat elf prioritaire thema's en ik kan u melden dat op elk van deze thema's voortgang is gerealiseerd. Door middel van deze brief informeer ik u nader over de voortgang op een aantal van deze prioriteiten. Het Bestuurscollege van Bonaire heeft de Eilandsraad eveneens met een soortgelijke brief geïnformeerd.

Er wordt concrete vooruitgang geboekt met het aanleggen en onderhouden van het wegennet. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft, zoals afgesproken in het Bestuursakkoord, 8,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het aanleggen en onderhoud van het wegennet. Deze middelen zijn in augustus overgemaakt naar het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB). In september is een aanbestedingsprocedure gestart gericht op het aanleggen van nieuwe asfaltwegen. De start van de uitvoering is in november 2019 beoogd. Het OLB is hiervoor een samenwerking aangegaan met de gemeente Rotterdam en de gemeente Alphen aan de Rijn. Deze samenwerking draagt bij aan de kwaliteit en de snelheid van de uitvoering van het project. Dit creëert positieve effecten op zowel de korte als op de lange termijn. Enerzijds door de praktische ondersteuning en advisering aan het OLB bij de uitvoering van het wegennet, en anderzijds door advisering op gebied van directievoering en de inrichting van de ambtelijke organisatie. Dit laatste punt raakt het versterken van de uitvoeringskracht van het OLB. Daarnaast is het OLB, zoals ook in het Bestuursakkoord is afgesproken, gestart met wegwerken van de achterstanden in het wegennet. Zo is het OLB in de afgelopen

periode gestart met het repareren van wegen die, door de slechte staat waarin zij verkeren, de verkeersveiligheid in het geding brengen.

Daar waar het de ambtelijke organisatie van het OLB betreft, heeft een vanuit het Rijk gedetacheerde P&O-expert een analyse van het ambtenarenapparaat opgeleverd. In de analyse zijn aanbevelingen gedaan over welke acties er op de korte- en middellange termijn ondernomen kunnen worden om het ambtenarenapparaat te versterken en effectiever te laten functioneren. De aanbevelingen zijn ter besluitvorming voorgelegd aan het Bestuurscollege. Op basis van de aanbevelingen stelt de expert een verbeterplan op om tot een revitalisering van het ambtelijke apparaat te komen en de uitvoeringskracht gericht te versterken. Tot die tijd wordt de huidige uitvoeringskracht zoveel als mogelijk versterkt door middel van het invullen van vacante vacatures en door middel van het samenwerken met het Rijk en Europees Nederlandse gemeenten. Ook zijn er in het kader van het Talent Ontwikkel Programma (TOP) Bonaire in september van dit jaar een viertal trainees met Caribische roots gestart bij lokale organisaties op Bonaire om gerichte taken uit te voeren. Mijn ministerie heeft er samen met de partners zorg voor gedragen dat drie van hen nu werkzaam zijn voor het OLB en één voor de Kamer van Koophandel.

In het Bestuursakkoord is verder afgesproken dat mijn ministerie in samenwerking met het OLB, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat opdracht geeft tot een onderzoek naar de structuur en werking van de overheidsvennootschappen (overheidsNV's) met als focus *good corporate governance*. Reden hiervoor is dat Bonaire een groot aantal overheidsentiteiten kent die gaan over cruciale voorzieningen die te allen tijde gegarandeerd moeten zijn voor de inwoners van Bonaire. Het onderzoeksrapport geeft aanbevelingen om de structuur vorm te geven en geeft tools die kunnen dienen als *governance* hulpinstrumenten. Het onderzoeksrapport is op 18 september jl. opgeleverd en de aanbevelingen zijn ter besluitvorming voorgelegd aan het Bestuurscollege. Mijn ministerie staat in nauw contact met het openbaar lichaam over de uitwerking van de aanbevelingen van zowel de analyse van het ambtenarenapparaat als het onderzoek naar de structuur van de overheidsNV's, en over de wijze waarop het Rijk hierbij kan ondersteunen. Het onderzoeksrapport¹ treft u bijgevoegd aan.

Voor wat betreft de dienst Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV) is een extern onderzoeksbureau gestart met de analyse naar de manier waarop de dienst LVV veranderd kan worden tot een effectief werkende organisatie. Een organisatie die een actieve en duurzame bijdrage kan leveren aan de landbouwontwikkeling en aan een optimale inzet van het LVV-terrein. De aanbevelingen van het bureau zijn eind september opgeleverd en ter besluitvorming aan het Bestuurscollege voorgelegd. De volgende fase is de implementatie van de aanbevelingen en de start van de herstructurering van de dienst. Uiteraard ligt hier een relatie met het verbeterplan naar aanleiding van de analyse van het ambtelijke apparaat, en worden de vervolgstappen in samenhang gezet. Verder wordt het door Minister Schouten in begin september bezochte slachthuis met ondersteuning van het Ministerie van LNV gerenoveerd en wordt de geitenproblematiek aangepakt. Hiermee wordt de voedselveiligheid vergroot. Er is onder andere een door het Ministerie van LNV gefinancierde projectleider slachthuis en professionalisering geitenhouderijen gestart om te sturen op de uitvoering van de plannen op deze terreinen.

Voor wat betreft het financieel beheer heeft het College Financieel Toezicht het Bestuurscollege gecompimenteerd met de vorderingen die

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning onder griffie nr. 165713.

het maakt bij de oplevering van de jaarstukken 2018 en met de verbeteringen in de begrotings- en verantwoordingscyclus. Begin mei jl. is er een financieel expert vanuit een Europees Nederlandse gemeente begonnen bij de afdeling Financiën van het OLB. De expert biedt ondersteuning bij het opstellen van de verbeterplannen op het gebied van financieel beheer. Daarnaast is er vanuit mijn ministerie sinds augustus jl. een expert gedetacheerd die het Bestuurscollege ondersteunt en adviseert op het gebied van het lokale belastingstelsel. Dit moet op korte termijn resulteren in voorstellen die leiden tot een effectief werkend stelsel en tot verhoogde opbrengsten voor het OLB. Ondanks deze positieve stappen blijft het financieel beheer een cruciaal en kwetsbaar punt en vraagt het continue aandacht van alle partijen.

In het Bestuursakkoord zijn daarnaast afspraken gemaakt over het grondbeleid en de onderdelen die dit beleid ten minste moet bevatten om de effectiviteit en integriteit te borgen. Er wordt door het OLB gewerkt aan het opstellen van een kadernota grondbeleid die moet zorgen voor grondbeleid dat helder en transparant is en voldoende waarborgen bevat. Gezien de complexiteit van dit onderwerp heeft het opstellen van de kadernota enige vertraging opgelopen. Er is in het voortgangsoverleg afgesproken dat de door mijn ministerie gedetacheerde expert grondbeleid gaat ondersteunen bij het finaliseren van de nota. Beoogd wordt om het in oktober voor te leggen aan de Eilandsraad. Na besluitvorming start de expert met het opstellen van het implementatieplan en met het overbrengen van kennis op de medewerkers van het OLB.

Gekeken naar deze voortgang wordt duidelijk dat alle partijen zich actief inzetten om de gezamenlijk gestelde doelen te realiseren. Ik constateer dat de samenwerking goed is, en dat deze goede samenwerking leidt tot meerwaarde en effect. Het Bestuurscollege en de medewerkers van de directies van het OLB werken hard om voortgang te realiseren. Ook zie ik positieve energie aan de «Haagse» kant. De programmamanager Bestuursakkoord is in deze samenwerking de verbindende partij en heeft zich de afgelopen maanden gericht op het samenbrengen van zowel partijen als informatie. De programmamanager vormt de schakel tussen het openbaar lichaam en het Rijk. Deze onafhankelijke sturing op de uitvoering van het Bestuursakkoord is van waarde om tot het beoogde effect te komen.

De afgelopen maanden is ook gebleken dat er deadlines zijn die uit de tijd lopen doordat deze te ambitieus vastgesteld waren. Zo heeft onder andere het aantrekken van extra capaciteit ter ondersteuning van de uitvoering van het akkoord meer tijd gekost dan oorspronkelijk was voorzien. Doordat deze extra medewerkers later gestart zijn, zijn de daarbij behorende activiteiten uitgelopen. Zo is gesteld dat het Bestuurscollege vanaf juli 2019 opvolging geeft aan de aanbevelingen voortkomend uit de analyse van het ambtenarenapparaat, terwijl de opsteller van de analyse, de gedetacheerde P&O-expert, medio mei 2019 is gestart in plaats van februari 2019.

Er is afgesproken dat de door het Bestuursakkoord gebonden partijen gezamenlijk de deadlines behorende bij de afspraken eenmalig herijken, resulterend in realistische deadlines voor de verschillende projecten daar waar deze te ambitieus vastgesteld waren. De herijkte deadlines zijn vastgesteld in het voortgangsoverleg van september en deze zullen vanaf nu worden gebruikt bij de monitoring van het akkoord.

Ik zie uit naar de verdere samenwerking met het OLB en naar de verdere uitvoering van het Bestuursakkoord. De in het Bestuursakkoord gemaakte afspraken voor het jaar 2018 en begin 2019 zien veelal toe op het opstellen van analyses en uitvoeringsplannen en het gericht versterken van de

uitvoeringskracht. We komen nu meer en meer in de fase van de uitvoering van de gemaakte plannen. Dit is een cruciale fase, en vraagt om blijvende inzet van alle partijen.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops